

ВЪСТНИКЪ ДОБРУДЖА

АБОНАМЕНТИ:

За България, за 6 м. — 7 л.

За странство „ „ — 14 л.

Единъ брой 10 ст.

ОРГАНЪ НА ЦЕНТРАЛНИЯ ДОБРУДЖАНС

Излиза понеделникъ, сръда

РОДЕНЪ СЪВЪТЪ

Добруджанскиятъ народенъ съборъ. — Привѣтствия до добрудж

Отчаяния апелъ на Лойдъ Джорджъ. — Добруджанци за своб

добруджанци. — Положението на бойнитъ

оръ. — Положението въ Русия.

Добруджа. — За отвлѣченитъ

монтове.

Добруджанскиятъ Народенъ Съборъ.

Тукъ ще прѣдадемъ въ по-пълненъ текстъ рѣшитѣ на прѣдседателя на Централния Добруджански Народенъ Съвѣтъ Д-ръ Ив. Огняновъ и прѣдседателя на комитета на добруджанската емиграция въ София Д-ръ Т. Теодоровъ, произнесени на съборъта на 16 т.г.

Рѣчта на Д-ръ Ив. Огняновъ:

Г-да прѣдставители на градоветъ и селата отъ цѣла Добруджа!

Идна свѣтла страница изъ историята на българското национално обединение се чертае прѣдъ Васъ. Единъ тържественъ день за насъ добруджанци, день въ който цѣлитъ на добруджанското население се е събралъ тукъ въ сърцето на Добруджа, за да прозвнѣ еднодушно своата воля да затвърди за винаги свободата, която българския войникъ поддържалъ отъ комититъ му съюзници, съ беззаветна самоотверженостъ му извоюва.

Г-да прѣдставители!

Още е паметенъ за насъ денътъ, въ който черковнитъ камбани облявиха на населението племената война, която Ромѣния отвори намъ и на нашитъ съюзници. Занежаха се дни най-мъчителнитъ, дни отъ нашето робство, дни прѣзъ които ний българи, мюсюлмани и, пѣнци бѣхме подложени на страшно поголовно изтрѣбление; дни, прѣзъ които ежечасно въ мъчително безпокойствие очаквахме да видимъ знамената на побѣдоноснитъ освободителни войски, да се развѣнчатъ върху нашитъ заселени. Най-послѣ доде. Той не заварѣ мнозина отъ насъ. Много отъ насъ бѣха изпратени да се биятъ сръбцу нашитъ братя, други бидоха отлѣчени, други избити. Тѣзи, които свободата заварѣ при своитъ огнища тѣ сж единственитъ живи свидѣтели на мрачната онази епоха, която миналата есенъ намѣри своя апогей и която се завърши съ нашето освобождение.

Господа прѣдставители,

Онова, което послѣдѣа денътъ на нашето освобождение ви е известно. Вие масово заработихте за затвърдение вашата свобода. Вие поединчно и масово чрѣзъ събрания изъ селата и градоветъ, чрѣзъ телеграми и позиви обявихте вашето рѣшение да запазите даруваната ви свобода. Вие вѣлогласно заявихте прѣдъ цѣлия свѣтъ, че този народъ, който живѣе тукъ въ границитъ на Добруджа прѣдставлява една малка частъ отъ оня народъ, който въ границитъ на Черногорието, Вѣлото море и Дунава, отъ година насамъ съ оружѣе въ ръка отстоява своето обединение; вий високо заявихте и на приятели и на неприятели, че вие искате да влизате въ границитъ на общото ви отечество — България.

Г-да прѣдставители,

Ние се отзовахме на настоятелнитъ молби отпразвани отъ всички краища на Добруджа да опрѣдѣлимъ единъ день и да направиимъ възможно една обща сръбца на прѣдставители отъ всички добруджански села и градове, за да обмислите начинъ по който най-добре ще намѣри изразъ вашата воля да се обединимъ въ цѣлокупното българско отечество. Днесъ вашето желание намѣри своето осъществение. Азъ виждамъ тукъ 350 делегати отъ всички български и турски заселенища. Азъ ви поздравявамъ

за вашата твърдостъ, за вашата безгранична любовъ къмъ общото ни отечество и вашето рѣшение да поднесете на олтара за свободата всичко което имате мило заедно съ вашия животъ.

Обявявамъ г-да за отеритъ първия добруджански народенъ съборъ — съборъта на прѣдставителитъ на всички добруджански села и градове. Пожелавамъ Ви ползотворна дѣйностъ, успѣхъ въ дѣлото за свободата, което бѣ запечатано съ кръвта на мидия намъ братски български и съюзенъ войникъ. Да живѣе свободата на българска Добруджа!

Рѣчта на Д-ръ Т. Теодоровъ.

Драги съотечественици,

Особено съжъ щастливъ, че на менъ се падна честта да дойда отъ София да Ви привѣтствувамъ тукъ въ нашата родина Добруджа, като прѣдставителъ на Добр. Организация въ България — на организираната добр. емиграция въ България.

Напусналъ гр. Тулча и роднитъ мѣста прѣди повече отъ 20 год., азъ сега изпитвамъ неудържимо вълнение като се намирамъ пакъ тукъ, вѣрѣдъ прѣдставителитъ на свободна вече Добруджа, дошли отъ всички краища на родната земя за да изкажатъ високо своитъ желания и своята привързаностъ къмъ свободното общобългарско отечество. Забѣтѣ на нашитъ дѣди и бащи, мечтитъ и надеждитъ, които скрито сме лелѣли въ нашитъ юношески гърди, сж вече осъществени съ острѣто на българския мечъ: Добруджа, люлка на българщината, понесла бремето на 5 вѣковно турско владичество и хомотъ на 40 годишно срамно влашео иго, е вече свободна. А бѣше вѣре, и не отдавна, когато за свободата на Добруджа не можеше да се говори, и то не само тукъ, въ самата нея но и, още и отвѣдъ, въ Свободна България, — по особени държавно-политически съображения. Принудени бѣхме, да се изрази съ думитъ на Гамбета, да не говоримъ никога за нея, но да мислимъ вѣкога за нея. Трѣбваше това наше търпение да възбуди неяснитъ лакомия на влаха, да го тласне въ гърба ни прѣзъ 1913 г. да бѣса още отъ тѣлото на България за задоволение на хищническитъ си апетити, за да се прѣплъни чашата на нашето търпение. Слѣдъ злополучната 1913 г. въ София и въ други градове на царството почнаха да се съставятъ добруджански дружества, отъ добруджански емигранти, които подъ видъ на културни цѣли, заработиха вѣрѣдъ общественото мнѣние въ България и въ странство за дѣлото на свободата на Добруджа. И когато провидѣнието даде мощъ на българското оружѣе да срази коварния влахъ, да отхвърли неприятеля отвѣдъ Дунава и да донесе мечтаната свобода на цѣла Добруджа, до устнето на Дунава, тази дѣйностъ за организиране и затвърдяване на извоюваната свобода трѣбваше да се подеме и тукъ, въ самата Добруджа.

Тукъ отъ Вашата сръбца изникнаха дѣлци, прѣдчинато работа азъ ида да изкажа нашия възторгъ да се поклоня, отъ нѣето на добруджанскитъ дружества въ България: българскитъ училища, читалища, черкви, народни комитети, фондъ, вѣстникъ Добруджа и пр. и пр., на ако щете и самъ фактъ, гдѣто Вие сте се стекли на тоя вынудителенъ Съборъ, сж ре-

зултати отъ творческата дѣйностъ на тѣхъ Ваши дѣлци. Тамъ — нашата дълбока благодарностъ; въ работата си тѣ когатъ да разчитатъ на всичката наша поддрѣпка и съдѣйствие — на добруджанцитъ, отъ свободна България. Благодарение на всичко извършено отъ 7 — 8 мѣсеца насамъ, тукъ въ Добруджа и тамъ въ България, благодарение на множество лични връзки, въпроса за Добруджа стана първоначаленъ български обществ.-народенъ въпросъ. Въ София, гдѣто бие пулетъ на България, постоянно и на мѣждѣ се говори и пише за Добруджа; бяхъ казалъ, само за Добруджа. А когато единъ общественъ въпросъ нарастне до степенъ да стане плътъ отъ живота на обществото, дѣлото почти е спелено. И това вече ясно почва да се вижда; министръ прѣдседателя на България напоследѣкъ неоднократно заяви, че въпросътъ за Добруджа е рѣшенъ съ съюзницитъ ни въ наша полза; оставатъ да се доуговорятъ подробности. Пѣлно еднодушие царѣ и у всички политически партии, че Добруджа трѣбва да стане българска. — Добруджа е вече свободна и българска. Не това още не значи, че нашата и Вашата работа, е свършена. Напротивъ сега прѣдстои по-вече дѣйностъ, за организиране и затвърдяване българската свобода, за санкциониране отъ цѣлъ свѣтъ обединението на Добруджа съ България. И това ще стане; не може да не стане, помъ цѣлото добруджанско население иска това. А за да може народната воля да се наложи, трѣбва организация и работа и отъ дѣлци и отъ народъ. Извършеного до сега, Вашето масово стичане тукъ, е залогъ че Вие и за напредъ ще постоянниувате все тѣй ревностно въ дѣлото. Опитѣтъ и миналото на Вашитъ водачи, въ лицето на Централния добруджански народенъ съвѣтъ сж гаранция за утѣлото и вѣщо ръководено на дѣлото на Добруджа. Призовавамъ Ви всички на работа, синогени около Вашия Ц. Д. народенъ съвѣтъ.

Да живѣе свободна Добруджа!

Да живѣятъ прѣдставителитъ отъ I. Добруджански народенъ съборъ!

Да живѣе Центр. добруджански народенъ съвѣтъ!

16.XII.1917 год.

Слѣдъ-общо заседание.

Рѣчта на Салимъ Хасанъ Кадия.

Заседанието се отвори въ 2 ч. послѣ пладне. Прѣвъ взе думата подпрѣдседателя на бирото кадията Салимъ Хасанъ Ефенди, който съ една пламонна рѣчь на турски езикъ, която правѣше особено силно впечатление съ здравата си логичностъ, описа безправния ромѣнски режимъ въ Добруджа; плачевното положение на турскитъ училища и джамии при ромѣнското управление, като го сравни съ това на училищата и джамитъ на сънродинитъ си въ България; заграбването на вакъвскитъ а училищнитъ имоти отъ ромѣнскитъ власти сръму подхвърлянето, въ видъ на подаване, по пѣколко мизерни десетки лева, като заплати на турскитъ учители и ходжи, направи апологъ на кървавото сътрудничество на българскитъ и турскитъ войски въ Добруджа за прогонването на неприятели отвѣдъ Дунава и свърши съ рѣчьтъ „Да живѣятъ българската и турската армий“. Залата прогърме отъ продължителни ръкоплѣскания и ура! Особено доволство се забъ-

държано. У. делегатите турци, които не можаха да удържат вълнението си.

Ръчката на Антонъ Борлаковъ.

Взе думата главния секретар на събора г. Ан. Борлаковъ който реферира на темата „Миналата, сегашната и бъдещата политическа съдба на Добруджа“. Той говори въ продължение на по-вече от 2 часа и привлича през всичкото време вниманието на публиката аудитория. А. т. р. б. в. а. да забележим, че обширния салонъ бързо недостатъчно да побере всички присъстващи; едно голямо множество се трупаше право около отворените врати. Борлаковъ събуди и аргументи, особено от ромънски, френски, руски и гръцки източници, на истинствености и политични, описа обстоятелствата, което зацари въ Добруджа следъ окупирването ѝ от Румъния, въпреки тържественото обещание въ манифеста на Карола отъ 78-годишна за право и родъ, цитира мнението на няколко видни чужденци, които, сравнявайки ромънския режим въ Добруджа съ предишното турско управление, намират първото за много по-тежко и не-поносимо; прочете няколко петимки на добруджанци румънци, татари и извадки отъ впечатления и описания на ромънски политични за разврата и покварата на бюрократията въ Добруджа, което, споредъ мнението на единъ отъ цитираните ромънски политичи, ако не нуждата отъ пари, ограбване на населението, ако жадна за кръв — измучвала я; говори по ограбването на частните, общинските и вакъските имоти на населението въ Добруджа и раздаването имъ на разни покварени колонизирани ромъни и се спрѣ върху историческите претенции на ромънците върху Добруджа, и на ромънските лъжи и фалшифициране историческите данни, ние отговаряме: Добруджа исторически, етнографически и географически принадлежи на България, тя е люлка на първото българско царство. Аспарухъ за пръв път установи свой лагеръ при с. Николицелъ, (наречено въ миналото с. Неделя) основа новата си държава. Историческите прага не се доказватъ съ временни разбойнически загробвания, каквото бѣше и това на южна Добруджа въ 1913 год., а съ вѣковно владѣние, каза г. Борлаковъ. Сказаниа цитира описанията на видни историци — чужденци отъ миналите вѣкове, които говорятъ за компактни български селища въ северна Добруджа и никѣждъ не помечуватъ за ромънско население и описа масовото емигриране на българите въ Русия и вътрѣшността на България, вслѣдствие постоянните войни и нашествия на русите и татарите въ миналите вѣкове. Г-нъ Борлаковъ се спрѣ на първите заченки на народната ни пробѣта въ нѣкои центрове на Добруджа още въ тѣмната епоха на турското робство и цитира султанския ферманъ за учредяване на екзархията, който включаваше подъ нейното управление цяла Добруджа. „Не само исторически, но и съ огледъ на народните стремени; до 1878 г. Добруджа се държеше българска земя“, заяви сказаниа. Следъ това г. Борлаковъ се спрѣ върху рѣшенето на Берлинския конгресъ, като заключи, че той даде Добруджа на Румъния отъ единственото желание да тури прѣграда между новата държава — България и освободителката ѝ Русия и да прѣече аспирациите на послѣдната за Цариградъ. „Когато Румъния поворно дезертира, отъ постѣтъ си на Дунавски стражъ, миналата година България доказа, че, когато се касае за защитата на своите свобода и земя, готова е да дигне бойни си мечъ и ерѣму самите свои освободители. Настъпиха е деня, когато и противници и съюзници трѣба да се вслушатъ въ нашия викъ. Ние ще трѣбимъ, ще викаме, за да ни чуятъ въ цялъ свѣтъ, че не искаме да ни третиратъ, като разпѣна монета, за изкупване коварното приятелство на Румъния“, заяви г. Борлаковъ. Референтчикъ тѣжавѣщи съ позивъ: „Трѣба да бъдемъ готови за борбата, даже ако се наложи да бъде тя кървава, за да не допустимъ връщането на ромънското владичество наново върху нашите родни огнища. Добруджа трѣба да остане на нашето общо отечество — България“. Залата гримна отъ нескончаеми ура! викове „съ оръжие ще защитимъ придобитата свобода“, „да живѣе България“, „да живѣе свободна Добруджа“. Ръчката на г. Борлаковъ биваше често прѣкъсвана отъ бурни акламации. Тя направи извънредно силно впечатление на публиката аудитория. Не веднажъ само ние наблюдавахме, какъ пѣк отъ делегатите се просѣляваха отъ неговите слова, които силно затрогваха.

Следъ това взе думата Тутраканския делегатъ г. Маародпелъ, който даде една картина на ромънското владичество въ южна Добруджа. Послѣдните му думи заврѣха въ викове: „ура, да живѣе свободна и обединена България“.

По предложение на прѣседателя г. Огилковъ, събора единодушно рѣши бързото, съ съдѣйствието на делегатите д-ръ Пенанковъ, М. Котаровъ, д-ръ Т. Теодоровъ и Ант. Борлаковъ да изработи една резолюция въ духъ на ръчката на г. Борлаковъ, да бъде поднесена на всички съюзници и неутрални правителства.

Секретарятъ на борото г. Т. Ракъджиевъ говори за отвлѣчениите въ Молдова добруджанци, които брой достига повече отъ 25,000 души, цитира официални изложения за режимъ, при който съ поставени да живеятъ.

Въ следния брой ще дадемъ по-пълненъ текстъ на неговия рефератъ.

Съборътъ прие да се изработи една резолюция и за отвлѣчениите добруджанци.

По предложение на г. Ант. Борлаковъ, съборътъ единодушно прие да отиде утрѣ 16 ч. пр. об. купомъ на празненството, което е уредено по случай освобождението на гр. Вабадагъ, за да отдаде почтѣта на добруджанското население къмъ загиналите за свободата му герои и благодарностите си на живите.

Засѣданието се отложи за 17-тогъ 8 ч. сутр.

17.XII.1917 г.

Привѣтствия.

Засѣданието се откри въ 8 ч. пр. пладнѣ. Прочетоха се получените поздравителни телеграми. Прочитането телеграмата на Поморавския комитетъ бѣ поздравително съ бурно ура!

Делегата Нейковъ съ нѣколко пламенни думи напомни дългъта на добруджанското население къмъ миналите и настоящите негови дѣйци. По негово предложение Събора рѣши единодушно да бъде поздравенъ неуморния добруджански ратникъ Миланъ Марковъ, който, макаръ и още въ младина да е билъ прокуденъ отъ родния си градъ Тулча, не е престаналъ отъ България да мисли и работи за своята родина, като, следъ нейното освобождение миналата година, прѣиде се отзова въ Добруджа и заработи живо за нейната кауза. Наточари се ежечасно г. Т. Теодоровъ лично да прѣдаде Маркову благодарностите на добруджанското население.

Резолюции и мемоаръ.

Г. Ан. Борлаковъ прочете изработената по реферата му резолюция, която се прие съ акламация. Рѣши се да бъде поднесана отъ всички делегати.

Събора рѣши Централния добруджански народенъ свѣтъ да изработи единъ мемоаръ по исканията и желанията на добруджанското население въ духъ на произнесените рѣши, който да бъде връченъ на правителствата на неутралните и воюващите съюзни държави.

Прие се единодушно резолюцията по отвлѣчениите въ Молдова добруджанци.

Делегата на комитета на добруджанската емиграция въ България г. Д-ръ Теодоръ Теодоровъ каза своето възхищение отъ прѣживяното прѣзъ тия два дни и отдаде почтѣта на дѣйствието на членовете отъ Централния добруджански народенъ свѣтъ, като, въ изразъ на чувствата на делегатите нѣкъ каза благодарностите на добруджанското население. Той завърши съ думите, отправени къмъ събора: „Дѣлото, на което вѣй така самоотвержено служите, не може да не се увѣщае на край съ успѣхъ“.

Прѣседателятъ на Централния добруджански народенъ свѣтъ благодари за ласкави думи на Д-ръ Теодорова и заяви че постигнатите резултати се дължатъ прѣди всичко на добруджанците които се отзоваватъ съ пълна готовност, рѣшени, ако стане нужно и да се самопожертвуватъ за националната си кауза — обединението на Добруджа съ свободна България.

Съборътъ и освобождението на гр. Вабадагъ.

Засѣданието се прѣустанови въ 10 ч. за следъ обѣдъ и всички делегати, въ стройни редове, начело съ българския триколовъ, се отправиха за църква, гдѣто нѣмаше молебень за годишнината отъ освобождението на Вабадагъ и панахида за падналите герои.

Следъ църковната служба, отслужи се заупоко-

ителна молитва надъ войската обща гробница, издигната прѣди нѣколко дни въ черковния дворъ. Тукъ д-ръ Ив. Огилковъ произнесе една прочувствена рѣчь, въ благодарностите на добруджанци на мъртвите и живите герои за тѣхното освобождение и поднесе венецъ отъ живи цѣсти на гробовете на падналите за освобождението на Вабадагъ войници.

17 декември 1917 год.

следъ-обѣдно засѣдание

Дѣйствието на Ц. Д. Н. С.

На засѣданието на събора на 17-тогъ следъ обѣдъ Тутраканския делегатъ Дриновски прѣдложи резолюция за одобряването досегашната дѣйност, гласуване безгранично довѣрие и даване неограниченъ мандатъ и въ бъдеще на Централния добруджански народенъ свѣтъ въ пълния му дванадесетъ члененъ съставъ, които се прие съ бурна акламация.

Главниятъ секретаръ на свѣта Борлаковъ даде инструкци за дѣйствието на мѣстните комитети и делегати и направи позивъ за симпатичност и съвѣръ.

На край, въ 4 часа прѣседателя д-ръ Ив. Огилковъ благодари на делегатите за тѣхната пълна отговорност въ откритата народна борба за обединението на родината, пожела на всички дѣйност и успѣхъ и обяви първия народенъ съборъ за заврѣтъ. Залата гримна отъ ура!

Да живѣе свободна и обединена Добруджа! Да живѣе България! Да живѣе Царя и Армията!

Манифестацията.

Всички делегати въ стройни редове, на чело съ народния знамена, направи една манифестация по главната улица на града, а бързото на събора микрорепортажъ въ шата на армията, за да поздравя, чрезъ командующия, третата българска армия, много въ викрениа си устреми съ мощното съдѣйствие на съюзните войски, възвѣсти свободата на Добруджа чрезъ тая актъ, добруджанци мисля да отдадатъ заслужена данъ за кървавата борба на своите освободители — герои.

Така се свърши първия народенъ съборъ на добруджанците делегати отъ всички села и градове въ сърцето на Добруджа — Вабадагъ, който направи силно впечатление на цялото общество. Не единъ нѣкъ думата на чѣлка се затрогва до просѣляване отъ прѣживяното прѣзъ тия два мѣстни въ историята на българския народъ дни, въ които цѣлватъ отъ сѣверна и южна Добруджа, събранъ на многолюдно събрание, прояви силностъ, пълна готовност и перзателна силностъ въ водене прѣдпримствата родна борба за обединение. Делегатите си замисляватъ съ окрилена енергия и въра въ пълненъ успѣхъ.

Въ идния брой ще помѣстимъ текстовете на приетите отъ събора резолюции.

Положението на бойните фронтове

Вюлетинъ отъ Щаба на Дѣйствующата армия за 17.XII.1917 г.

Македонски фронтъ. Западно по Охридското езеро и по високите позиции за завой на Черна отъ време на прѣме артилерийската стрѣла се засилише. Въ Милгленско, наши разузнавателни групи прѣдизвикаха силенъ, но безрезультатенъ непрямътежки пушеченъ огънь.

Между Вардара и Дойранското езеро следъ силна артилерийска подготовка, нѣколко анлийски взвода настѣпиха къмъ нашите окривающа части, но бѣха посрѣщани съ огънь и прогонени. Въ низината на долина Сирума разпрѣснахме нѣколко неприятелски разузнавателни отдѣления.

Добруджански фронтъ. Примирие.

Германско съобщение. Западенъ воененъ театръ. Група Армия на Баварския Прѣстонаслѣдникъ Рупрехтъ. По южния фронтъ на р. Скарпъ и по пѣкои участъци юго-западно отъ Камбрия оживена артилерийска дѣйностъ. Ожнѣ артилерийски и минохвъргаченъ огънь по южния фронтъ на Сант Каутенъ.

Група Армия на Херцогъ Адолфъ. Ожвено отъ Сант Михолъ и въ Сунсау французската артилерийска дѣйностъ бѣше силна както прѣзъ послѣдните дни. Подпоручикъ Миелеръ чрезъ въздушния бой свали 38 ни си противникъ.

Италиански фронтъ. Между рѣките Врента и Пиве южно отъ Колъ Капреле нѣмаше 400 пѣшници. По патѣтъкъ къмъ изтокъ осуетихме неприятелските атаки. На р. Пиве артилерийски боеве. Капитанъ Врумъски свали чрезъ въздушенъ бой 27-ми си противникъ.

П о м о р о

Берлинъ. Официална. Въ ла Маша нашите подводници съ потопили отново 15,000 тона бруто. Между потопените параходи има три срѣдно-голыми, отъ които единъ въоръженъ, както и единъ параходъ съ около 6000 тона.

Привѣтствия до Добруджанския Съборъ.

До председателя на Добруджанския Народен Съборъ въ Бабадагъ сѣ изпратени слѣднѣтъ привѣтственни телеграми:

Върховния управителенъ комитетъ на добруджанската организация привѣтствува чрезъ васъ свободна Добруджа. Издигнете високо знамето на свободата и националното ни обединение! Цѣлата добруджанска емиграция чака отъ васъ да нахвърлите мусори за закрепване на свободата на родния ни край, дебитата чрезъ каплата кръвъ на памитѣ брата. Нека Европа чуе днесъ, че ние добруджанци сѣ право отъ 40 години насамъ сме се борили противъ сръбневъншнѣ Ромънии и че днесъ, когато сме вече пълни господари на египатската си готови сме съ всички сръбства и сили да се боримъ за запазването свѣтостта на нашата родина. Помогнете ни плодотворна работа и успѣхъ! Да живѣе България! Да живѣе свободна Добруджа! За прѣд. Д-ръ Миланъ Марковъ, секретаръ: Д-ръ П. Вичевъ.

Поздравявамъ Централния Добруджански съвѣтъ съ блестящия успѣхъ, до който той доведе народното дѣло и моля да прѣдадите на всички конгресисти надежда съ мой привѣтъ и моитѣ благопожелания, чувства, които възбуждатъ въ тоя моментъ душата на всички добруджанци и сѣжаници. Прѣдайте на събора пълната моя вѣра въ крайния успѣхъ на Добруджанската права кауза и твърдото увѣрение, че общитѣ условия на добруджанци и тяхната изложеност около свѣта, носятъ безсмъртната свобода за измѣнената възрастна отъ тежко робство родина. Да живѣе свободна Добруджа, да живѣе велика и обединена България!

Софийскъ воененъ прокуроръ,
Капитанъ Миланъ Марковъ.

(Слѣдва).

Изъ чужбина.

(В. Т. А. и радиотелеграфа).

Положението въ Русия.

Болшевикитѣ социализиратъ собствеността. Петербургъ. Правителството е издало декретъ, споредъ който всички земеделски машини и инструменти ставатъ държавна собственост. Някои и продаването на външнѣвъ лудъ земя, както и търговията съ нея сѣ запрѣтени.

Петроградъ. Петроградска телеграфна агенция. Съвѣта на народнитѣ комисари обнародва слѣдното: буржоазната, ръководена отъ кадetskата партия, въ момента когато се свиква учредителното събрание, подготви всичкитѣ си сили за единъ контра-революционенъ прѣвратъ. Корниловъ и Калединъ издигаха въ Уралъ и въ Донската областъ, знамето на гражданската война противъ свѣтитѣ на селскитѣ, работническитѣ и войнишкитѣ делегати. Помощникътъ на Каледина Богачевски заяви открито, че бунтътъ е започнатъ по искането на буржоазнитѣ заговорници подъ ръководство на кадetskата партия. Тъзи акция застрашава прѣко въпроса за мира и всички придобивки отъ революцията. Буржоазната не може да чака спокойно свикването на законното народно прѣдставителство. Няколко десетки лица, подъ прѣдлогъ, че сѣ депутати, нахлуха на 11 декември вечерта въ Таврическия дворецъ, придружени отъ няколко хиляди граждани, чиновници и бездѣлници. Кадetskата партия се мачи съ това да даде законенъ изходъ на контра-революционния бунтъ на Каледина и Корнилова. Всички придобивки на народа, вклучително и близки и м и р ъ, сѣ застрашени. Централниятъ комитетъ на кадetskата партия изпраща постоянно подкрепления на Каледина. Най-малката неспособностъ или слабостъ на народа може да доведе до пропадането на свѣтитѣ и на въпроса за м и р а. Съвѣта на народнитѣ комисари обявява кадetskата партия, като организация за контра-революционенъ бунтъ, партия враждебна на народа и се задължава да не слага оръжие въ борбата противъ кадetskата партия и нейнитѣ войски подъ наставството на Каледина. Политическитѣ водители на гражданската контра-революционна война ще бъдатъ арестувани. Буржоазния бунтъ ще бъде потушенъ на всяка цѣна. Въ този борба свѣта на народнитѣ комисари разчита твърдо на подкрепата и неоповоляемата вѣрностъ къмъ революцията на всички работници, войници, селяни, моряци, казаки на всички честни граждани. Да живѣе революцията! Да живѣатъ свѣтитѣ! Да живѣе м и р а!

Петроградъ. Съобщение на Райтеръ. Вившитѣ членове на свѣта на съюза на казанскитѣ войски бидоха арестувани, по заповѣдъ на присѣдинилия съ свѣтъ петроградския свѣтъ казански комитетъ.

Петроградъ. Петроградска телеграфна агенция. Ростовъ, Навичерманъ и Таганрогъ сѣ въ ржечѣ на революционнитѣ войски. Калединъ е показанъ въ Новочеркасскъ кметъ на Ростовъ за да починатъ прѣговори за прѣустановяване на военнитѣ дѣйствиа.

Петроградъ. Въ института Сиколитъ се състоя събрание на казанскитѣ, на което бѣха прѣдставени казанскитѣ комитети на числитѣ се къмъ свѣтитѣ отъ цѣла Русия. Мислитѣ и Кубански полково и батареитѣ на сѣверния фронтъ. Събраниято взе слѣдната резолюция: членоветѣ на свѣтитѣ на казанскитѣ именовъ членоветѣ на свѣтитѣ на военнитѣ сдружения, водятъ откритата контра-революционна пропаганда и подстрѣжватъ казанскитѣ къмъ братоубийствена война. За да се избѣгне възможна паница въ работитѣ на казанскитѣ отъ страна на другитѣ организации, биде дадена заповѣдъ да се указа съдѣйствио на войскитѣ на Ленина за незабавното арестуване членоветѣ на свѣта на военнитѣ сдружения. Събраниято се свърши на полунощъ. Въоръжени лица отидоха да арестуватъ членоветѣ на свѣта на военнитѣ сдружения.

Отчаяния апелъ на Лойдъ Джорджъ.

Лондонъ. Въ ржечѣ си, която държи на пикетѣ на въздухоплавателитѣ Лойдъ Джорджъ, между другото, каза и слѣдното: ние ниеме да избираме между два пътя единиятъ: да дадемъ леки условия на тържествующия прѣстаникъ, или да постигнемъ нашата божествена цѣль — единъ справедливъ и траенъ миръ. Нисой народъ, който се самоубива и държи на своята честъ, не може да се колебае при този изборъ. Побѣдата е необходима за свободата на свѣта. Ако пѣхаме изгледъ да се подобри положението съ продължаването на борбата, би било прѣстѣпно да прѣдъизвикаме още войната. Обаче, азъ съмъ твърдо убѣденъ, че ние постоянно се приближаваме до нашата цѣль и свѣтитѣ, като излизамъ на великото дѣло, което сме взели върху си, всяко прѣдложение за миръ, направено на Пруссия въ единъ моментъ, кога прускиятъ воененъ духъ е опияненъ отъ самохвалство. Ние не живѣемъ въ едно врѣме, което обѣща частице. Русия застрашава да се оттегли отъ войната. Съвѣтъ не трѣбва да се поддѣлява сериозността на положението, но приириетъ на Русия не ще ни доведе, както тя вѣрва, до общия миръ, той само ще продължи борбата и ще хвърли самата Русия въ врѣжитѣ на пруския милитаризмъ. Ако Русия постоянно въ своето нахвърление и ако неприятелътъ може да изтегли отъ источния си фронтъ стотинки хиляди войски, за да атакува Англия, Франция и Италия, тога ще биде едно голямо засмѣяване за него. Пудостъ би било да се поддѣлява опасността, но сяко тъй лудостъ би било да се прѣувеличава тя. Виѣсто Русия, Америка се зае съ борбата. Все пакъ рускиятъ разгромъ и врѣмекото поражение на Италия възлагатъ намъ най-голямата частъ отъ товара до момента, когато Америка ще биде готова да ни помогне да го понесемъ. Ние трѣбамъ прѣче да се подготвимъ за най-голямъ успѣхъ и жертви, трѣбва най-усилено да се използваватъ ефектитѣ на армията, трѣбватъ да ниеме една маневрираща армия, която да можеть бързо да прѣнасяме на всяко мѣсто на бойното поле, което би било застрашено. Нѣма никаква причина за паника. Правителството готви ибрии, за да избави новъ ефективъ. Освѣтъ тога нови работни сили сѣ необходими за да се развѣрши въпросъ за пострѣжката на параходи, отъ които зависи побѣдата. Моментътъ е рѣшителенъ за човѣчеството: нека покажемъ, че сме способни да развѣршимъ задачитѣ, които ни се залагатъ. Бидимитѣ покойни ще благодарятъ Богу за силата, която ни е дава да настояваме до край.

Компромисътъ между Австрия и Унгария. Виена. Горната палата прие законопроекта, досежно врѣмения компромисъ съ Унгария.

Сваднението на Португалския Прѣдседателъ. Лисабонъ. Прѣдседателя на републиката Макадо биде сваленъ. Той ще биде изпратенъ вънъ отъ страната съ специаленъ властъ.

Даването на сенатора Юмперъ подъ съдъ. Парижъ. Комисията на сената позволява въ доклада си да се започне прѣсѣдване противъ сенатора Шарль Юмперъ за гдѣто е спомагалъ за сношения съ неприятеля.

Добруджанци

За свободата на Добруджа.

Министру Прѣдседателю, Прѣдседателю на Народното Събрание и шефове на политическитѣ партии Ал. Малиновъ, Ив. Ев. Гемовъ, Д-ръ Даневъ, Найчо Цановъ, Я. Сакъзовъ, Н. Апостовъ, Драгичевъ и Д. Влаговъ сѣ изпратени слѣднѣтъ телеграми отъ сѣверна и южна добруджа.

Прѣживяваме димъ слѣбосни, трагични и истинни. Странии защото коварния влакъ потрѣва ржчѣ на нашата млада оросени съ потоци българска кръвъ — мѣла.

Седмистотинъ осемдесетъ желя, ниеме и дѣла съ треперящи сърдѣца Ви питатъ, господи мнѣтри, ще позволите ли отпосо на потисника да се гаври съ свѣщенитѣ гробници на нашитѣ синове?

Или ние ще слагаме разжѣна монета за бидашето съднѣтелно ромънско крѣпѣлство?

Всички до единъ заявяваме, че прѣдпочитаме да измирѣме, но никога не ще позволимъ чужди крѣтъ да тѣпче окървавения родни степи. Искаме нежѣното възвѣдено за нашето родно управление, искаме лѣза, баяното присѣдиняване на сѣверна Добруджа къмъ родната ни България.

Чакаме да чуеме рѣшителния гласъ на правителството и народното прѣдствителство по нашата съдѣба. Ние сме на поста си, готови животъ да дадемъ по на вѣка българѣ да бидемъ.

Народенъ комитетъ въ с. Хаманджи.

Прѣдседателъ: Г. Атанасовъ.

Секретаръ намеренъ: Стою Рамковъ.

Упоени отъ сладка свобода и глѣха на родната култура, ние почти забравихме насилническата ромънска управа! Заживѣли съ сладки мечти за обединено отечество — „Велика България“ съ сѣверна граница „Тихия бѣлъ Дунавъ“, ние сѣ съкрушено сѣрдѣце прочетохме ржчѣта Ви — „Опорътъ за Добруджа“.

Тѣй бързо ли ще забравимъ жалитѣ на изднѣнитѣ борби за обединението? Ще осквернимъ ли памѣтѣта на Вотева и Караджата? Трѣбва ли да оставимъ чужди кракъ отново да пагази тоа „Земель рай“? Не ние сме твърдо рѣшили да, се боримъ и, че се боримъ съ всички сили противъ всяко чуждо посегателство! Ние пѣемъ: „О, Добруджански край“ и викаме „ура“. Прѣсѣднѣте ни къмъ майка България!

За населението на с. Долень Добрумъ.

Прѣдседат. на мѣта Добрудж. Народенъ съвѣтъ:

Г. Салчиновъ.

Секр. Касиеръ: Д. Неаповъ.

Като изказваме нашата най-сърдечна благодарностъ къмъ Васъ и майка България, която не пощади да пролѣе кръвта на хилядитѣ свои синове и ни освободи отъ поданскитѣ ржчѣ на коварна Ромъния, ний желаемъ, искамъ:

1. Да се въведе незабавно българско управление въ цѣла сѣверна Добруджа;

2. Да се обави още отъ сега присѣдиняването и къмъ България, понеже тя е цѣтъ отъ цѣлтѣта ѣ и кръвъ отъ кръвта ѣ.

Освѣтъ тога заявяваме, че нашия роденъ кѣтъ, напоенъ съ кръвта и порсѣнъ съ коститѣ на българскитѣ синове, не ще дадемъ да стане разжѣна монета за чуждитѣ егоистични интереси и отново да влѣже въ коварнитѣ ржчѣ на Ромъния.

Ние ще образуваме жива стѣна отъ нишетѣ тѣла и съ оръжие въ ръка, до послѣдна капка кръвъ ще се боримъ, но не и да допустимъ отново възстанови за него на ромънското владичество въ Добруджа.

Вѣданъ българинъ, който се прѣгисопостави на нашитѣ искания, ще го свѣтаме за прѣдатель, а всички чужденецъ, който дѣйствува противъ българскитѣ интереси и права на Добруджа — за нашъ врагъ.

За населението на с. Кавгаджи, бабаданско.

Прѣдседателъ на Мѣстния Народенъ Комитетъ:

Иванъ Георгиевъ.

Викотени въ тѣлото на майка България, като нейни вѣковни синове, отдадени на слѣдствие дѣло-о-лишното непосомо робство, виждайки се присѣдинени къмъ национални брѣтъ, чувствувайки се отървани отъ коварния мръсенъ влакъ, ний жителитѣ на с. Сари гѣлъ, тулчанско, свѣтамъ да подесемъ настоятелство и молимъ за по-скорошното ни анексиране, съ което у насъ ще бликне радостта за озигораването въ нѣдното ни отѣрѣване отъ бѣлния подлѣтъ ромънецъ, докѣто чрѣвъ проливаше на братска кръвъ. Молимъ Васъ и прѣстѣраме прѣдъ цѣлия свѣтъ да не се допусне възвръщането на игото и оскверняването на свѣтлия Добруджански край, съставляющъ нераздѣлна частъ отъ тѣлото на България.

За жителитѣ на с. Сари-гѣлъ: Д. Догоромъ Н. Добруджановъ, и Д. Ноневъ.

Брѣта българѣ,

Стига ви 38 годишно робство, подъ развратната ромънска властъ!

Стигатъ ви горчивинитѣ и страданията, причинени отъ ромънския полицай и войникѣ!

Стигатъ убийствата, стигатъ мачитѣ и терзанията отъ надменния и развратенъ влакъ!

Анексирайте веднага цѣла Добруджа и дайте ни родно управление да почувствуемъ напълно свободата си

Български по-итици, писатели и депутати, също и вид съюзни и неутрални дипломати, не допускате позорното, за днешното време, дѣло: да бъдете размишляващи за чужди интереси! Стане ли това, знайте че духът на Караджата, Левски и по-късно Харитона още витае надъ насъ и, че той нѣма да допусне да се върне ново робство.

Елате между насъ; елате ни вижте, елате ни познате добри и ще се уверите, че въ сегашната война нѣма н-права кауза отъ нашата.

Междудушкия народенъ комитетъ: Митевъ, Георги П. Христовъ, Никола Мирчовъ и Абдул Керимъ Аблиа.

Сига толкова робство! Още веднажъ заявяваме, че никомъ власт не е въ състояние да ни отдели отъ майка България. Ще употребимъ оръжие, до единъ ще пролиемъ кръвта си, но не ще допустимъ тукъ отново да стапи ромънски кракъ. Искане веднага да се въведе българско управление въ цѣла сѣверна Добруджа и още сега да се обяви присъединението ѝ къмъ България. Ще сѣмтаме за прѣдатель и нашъ врагъ всѣмъ българинъ, или чужденецъ, който работи противъ българските права надъ Добруджа. Апелираме къмъ народното прѣдставителство да подкрепи смѣло и рѣшително нашата права кауза.

За населението на с. Армутлий, прѣдседателъ на народния комитетъ: Н. М. Петковъ.

Прѣдседателъ на черков.-учил. настоятелство: Г. Петковъ.

Слѣдъ потоцитъ братска кръв, пролѣна въ нашитъ родни поля за освобождението ни, трѣпнемъ прѣдъ мисълта, че нашия роденъ катъ може пакъ да служи за раздѣлна монета на чужди еготицистични интереси.

Затова рѣшени сме до единъ, съ оръжие въ ръка, да сложимъ коститъ си на бащинитъ си огнища и при живи гробове на безброй герои и да не допустимъ наново оковитъ на робството, защото сладка е свободата! Водители на българския народъ! Елате ни вижте, елате чуите чистата българска рѣкъ; за да се уверите, че Добруджа е българска!

Защитете единодушно нашата справедлива кауза: незабавно да се въведе въ цѣла Добруджа българско управление и още сега да се обяви присъединението на родния катъ къмъ общото ни отечество—България.

За 1050 жители на с. Инянъ-чепме, кожалашко.

Мѣстенъ народенъ к-тъ: Прѣдседателъ: Д. Минковъ.

Членове: Стойчо Ивановъ и Еню Стоевъ.

Слѣдъ направенитъ побѣди и пролититъ кръви за свободата на нашия край, най-сърдечно молимъ да се вслушате въ зова на добруджанския народъ и се застъпите за немедленото присъединяване цѣлокупна Добруджа, до устието на Дунава, къмъ майка България и незабавното поставяне въ тази страна българска управа.

Обивете на свѣта, че ние сме рѣшени съ всички ордѣдъ да дадимъ сридобитата свобода и да не допустимъ чужда властъ.

Прѣдседателъ на нхилицелския Народенъ К-тъ: Н. Поневъ.

Секретаръ: Б. Т. Богдановъ.

Касиеръ: Бр. х. Добревъ.

Съветници: Мали Котевъ и Гр. Ивановъ.

За отвлѣченитъ добруджанци.

Въ днешното събрание на народния комитетъ на с. Саря-кюй, Бабадашка околия рѣшихме и Ви молимъ настоятелно за застъпването Ви най-енергично за освобождяване и възраждане по домоветъ нѣмъ добруджанцитъ, които прѣди една година бѣха отвлѣчени като заложници отъ ромънскитъ.

За събранието, прѣдседателъ: Е. Мокановъ.

секретаръ: Д. Кочинговъ.

Най-учтиво молимъ ходатайството Ви, Ваше Прѣвзходителство, прѣдъ съюзнитъ правителства да се застъпите най-енергично, при прѣдстоитѣ прѣговори за примирие съ Ромъния, да бъдатъ немедленно освобождени и възраждани по домоветъ нѣмъ всички добруджанци, отвлѣчени отъ ромънскитъ власти прѣди година.

За 1300 жители отъ с. Гърлица,

Прѣдседателъ Народния Комитетъ: П. Драгневъ.

При всѣхъ прѣговоритъ съ Ромъния, молимъ най-енергично застъпничество да бъдатъ освобождени и възраждани веднага всички добруджанци, отвлѣчени като заложници и граждански плѣнници отъ ромънскитъ власти.

Кметъ на гр. Островъ: Петровъ.

Прѣдседателъ на Черковно-учил. нас-во Н. Ивановъ.

Членове: Петръ Недѣлковъ, Еню Златаревъ.

Ние жителитъ на с. Еси-кюй, кузгунска околия, молимъ бързото Ви застъпничество, прѣдъ делегатитъ за водене прѣговори за примирие съ Ромъния, да бъдатъ освобождени незабавно всички добруджанци, отвлѣчени миналата година, отъ ромънскитъ власти, като заложници и граждански плѣнници и се погизватъ по домоветъ нѣмъ защото, тия познати дѣца, жени,

старци и маже страдатъ по-вече отъ една година само за това, че са запазили единъ роденъ езикъ и никога не са отказвали да се наричатъ българина—българинъ, германеца—германецъ, турчина—турчинъ, австриеца—австриецъ прѣвъ робственитъ дни подъ тѣхния ромънски режимъ.

Прѣдседателъ на Мѣстния комитетъ: Г. С. Ивановъ.

При почване прѣговори за примирие съ Ромъния, молимъ рѣшителното Ви застъпничество, щото ромънскитъ управници да бъдатъ заставени незабавно да освободятъ и повърнатъ по домоветъ нѣмъ отвлѣченитъ прѣди повече отъ година отъ жестоки ромънски власти, добруджанци.

За населението на с. Липница, Кузгунско,

Стоянъ Димовъ.

Жителитъ на с. Налбантъ, околия тулчанска, радвайки се на свободата спечелена съ оръжие въ ръка, днесъ при водене на мирнитъ прѣговори Ви, молимъ щото съюзнитъ правителства да се застъпятъ и бъдатъ освобождени всички българинъ добруджанци отвлѣчени прѣди една година като заложници и граждански плѣнници отъ ромънскитъ власти.

Искане присъединяването на Добруджа къмъ нашъ мило отечество България, и не допускате по никой начинъ възраждането на ромънската властъ, въ нашия роденъ катъ, за която сме готови, при ново посѣгателство да го бранимъ съ оръжие въ ръка, и се жертваме за извоюваната свобода отъ наше брати.

Да живѣе обединена България!

Да живѣе четворния съюзъ!

Прѣдседателъ на народния к-тъ въ с. Налбантъ: Еню М. Стояновъ.

Молимъ застъпничеството Ви, прѣдъ Ромънското правителство да освободи и повърне въ роднитъ нѣмъ нѣста слѣднитъ добруджанци отвлѣчени като заложници прѣди една година:

1. Тодоръ Юрдановъ, с. Алибейкюй, тулчанско, сега отведенъ въ с. Стефанци, Ботунанско, Ромъния.

2. Христо П. Тодоровъ отъ Тулча, сега отведенъ въ околността на Веслуйски окръгъ.

3. Петръ х. Ивановъ отъ Тулча, сега отведенъ въ с. Делени, окръгъ Веслуйски. № 80.

Прѣдседателъ на 3 членната комисия на с. Алибей, Тулчански окръгъ: С. Николовъ.

Настѣпва славния день за утѣчаване съюзното дѣло съ заслуженъ успѣхъ. Богъ е съ насъ. Но Възможна правда ни каже съ високъ гласъ да не забравяме въ радостнитъ минути горчивата участъ на мѣстнитъ добруджанци, отвлѣчени прѣди една година като заложници и граждански плѣнници отъ ромънскитъ власти. Молимъ, да станете тѣлгуватели на нашитъ горѣщи молиби прѣдъ почитаемото Ви правителство, щото при прѣговоритъ за примирие съ Ромъния да се застъпи съ своята мощна дума за незабавното освобождение и възраждане по домоветъ нѣмъ отвлѣчени брати: Богъ нека благослови съюзното дѣло!

Прѣдседателъ на мѣстния добруджански народенъ комитетъ въ гр. Мангалия: Т. Юрдановъ.

Секретаръ: Г. Ненковъ.

Ваше прѣвзходителство,

Извѣстно Ви е, че миналата година хиляди добруджански жители — маже, жени и дѣца бѣдоха отвлѣчени отъ ромънскитъ власти, като опасни за държавата и хвърлени въ затворитъ и плѣнническитъ депа при условия най-мъчителни и мизерни. Тия нещастници и до днесъ горко оплакватъ своята съдба и простиратъ ръцѣ за помощъ. Молимъ ходатайството Ви да бъдатъ освобождени и веднага изпратени по домоветъ нѣмъ.

За населението на с. Армутлий.

Прѣдседателъ на народния комитетъ: Н. М. Петковъ.

Прѣдседателъ на чер.-уч. настоятелство: Г. Петковъ.

Днесъ когато провалениятъ врагъ започна мирнитъ прѣговори, молимъ Ви, Господи! Министре, да се застъпите най-енергично, щото къмъ условията на примиренето да се прибави и незабавното освобождяване на хилядитъ нещастни добруджанци, отвлѣчени отъ коварния врагъ още прѣди по-вече отъ година, защото ако дозвѣганиятъ нѣмъ мажи продължатъ и прѣвъ настѣпната вече зима, нѣмъ ще ще могатъ вече никога да ги видимъ помежду си и тѣ не ще могатъ да се радватъ на извоюваната свобода.

За делегатийския народенъ комитетъ, кюстенджъ:

Михаилъ Стойковъ.

Въ началото на войната съ Ромъния ромънскитъ власти отвлѣкоха отъ Добруджа съ десетки хиляди цинично население маже, жени и дѣца, като заложници. Молимъ донесете на почитаемото Ви правителство да се застъпи, щото, прѣди да се почнатъ прѣговоритъ за миръ и примирие съ Ромъния да бъдатъ възнати по домоветъ нѣмъ всички отвлѣчени добруджанци.

Прѣдседателъ на мѣстния народенъ комитетъ въ с. Дюнджъ кюстенджанско, кметъ: Т. Вълчевъ.

Добруджанци, напете се отъ прѣдатели и шпioni. Напете се отъ оми, които услужватъ на враговетъ на нашия възраждъ четворния съюзъ!

Хроника

Добруджанскитъ съборъ. На 17 того слѣдъ обѣдъ бѣ закритъ прѣидитъ Добруджански народенъ съборъ. По масовото стечение на делегати отъ всички краища на сѣверна и южна Добруджа, той бѣше импозантенъ. Голѣмия новъ театраленъ салонъ се указа тѣсень за побрането на присѣдствувалитъ събора, единодушните и сплотеността на делегатитъ и извършената работа, направиха силно впечатление на цѣлото общество. Вчера и днесъ делегатитъ си разотнаха съ окрѣлена енергия за да отнесатъ своитъ отредени впечатления между добруджанското население. Тѣ напушатъ Бабадагъ съ плѣна въра въ успѣха на дѣлото за свободата на своята родина. Мнозина заминаха да посѣтятъ гр. Тулча, огнището на първата народна просвѣта въ тѣмната епоха на турското и ромънско робство.

Освобождението на Бабадагъ. На 17 того се изпѣва тѣжко една година отъ деня, въ който вѣзвѣха първитъ български разведки въ Бабадагъ. По тоя поводъ, бѣха отслужени молебени и панихида за падналитъ герои за свобода. Слѣдъ отпущъ на цѣрква, бѣ отслужена заопокоителна молитва върху гробовѣтъ на падналитъ герои въ цѣрковни дворѣ. Произнесенъ бѣха рѣчи отъ кмета на града г. Ив. Салачевъ, свещеника Андреевъ и прѣдседателя на добруджанския съборъ д-ръ Ив. Огняновъ, който отъ името на добруджанското население воднесе вѣнецъ отъ живи цѣти върху построената обща гробница. Присѣдствуваша на молебна и панихида всички делегати. Слѣдъ поздравяването на сборната команда, пожеланиетъ Х. поздравя население отъ името на командующия и каза нѣколко прочувствени думи къмъ добруджанци. Слѣдъ обѣдъ военната музика свѣри на площада прѣдъ кметството. По случай празника, кметъ на Бабадагъ, отъ името на гражданитъ, е изпратилъ поздравителна телеграма до Н. В. Царя, до министъ прѣдседателя, Главнокомандующия и Командующия 3 армии.

Вечеринка. По случай освобождението на Бабадагъ, мѣстния народенъ комитетъ даде спомни въ мовни театраленъ салонъ литературно-музикална вечеринка. Всички нумера бѣха изпълнени съ изключна дѣтина. Салонътъ бѣше буквално приплененъ отъ публиката, което остана извънредно довсѣла.

Новия театраленъ салонъ. По инициативата на Щаба на 3 Армия и подъ ръководството на Началника на Армейския инженеренъ паркъ г. Бапитанъ Царковъ се съгради въ града на единъ обширенъ салонъ за театрални и кинематографически прѣдставления. Отъ вътрѣ построената импонира съ спретнатостта си и доброто разпрѣдѣлени. Салонътъ е снабденъ съ електрическа инсталация. Правѣме впечатление, че ромънскитъ власти, въ занемарката на града, не са погизили даже да наредятъ еднѣ шо годъ театраленъ салонъ. За училищата да не говоримъ. Потиснитъ се бои, като дяволѣтъ отъ свѣтлината.

Турцитъ и освобождението на Бабадагъ. На 17 того бѣ отслужена религиозна служба въ джамията по случай освобождението на града ни. Присѣдствуваша и всички делегати-турци отъ добруджанския народенъ съборъ.

Украсяването гробовѣтъ на падналитъ герои. Специалното бюро за украсяване гробовѣтъ на падналитъ за свободата на Добруджа герои работи трѣскаво. На всѣкъдѣ вече са оградени и украсени гробовѣтъ. Похвално е, че се взематъ съобразности жѣрки за запазването на тия светини и се съживя съ осакателната минала практика, да се остави прѣмето да турне своя отпечатъкъ на загиване и забвене.

Помертвователностъ. По случай празника за освобождението на с. Долна чамуркя, Кожегалка смоля, и по инициативата на главния учителъ Цв. Ангеловъ са били събрани между сѣзопитъ 152 лева въ фонда за подпомагане сирацитъ на падналитъ български войници прѣвъ балканската и настоящата война. Щедро-стѣта на чамуралийци е вѣнъ отъ война похвала.

Поднесенъ вѣнецъ отъ Кюстенджанци. При погребението въ гр. Кюстенджа на германски авиаторъ Х. на того, мѣстниятъ Народенъ Комитетъ е поднесалъ на гроба му вѣнецъ съ надписъ „на смѣлия борецъ, отъ сѣгана на признателното население на освобождѣна Добруджа“.

Нови книги. Въ книжарницата на фонда „Добруджа“ въ Бабадагъ пристигнаха слѣднитъ нумера отъ библиотеката „Добруджа“: № 1. Историческитъ права на България върху Добруджа“ отъ Миланъ Г. Марковъ, цѣна 2 лв. и № 2. Добруджа и нашето възраждане отъ С. Чилингировъ, цѣна 3 лв. Всѣки добруджанецъ трѣбъ да снабди домътъ си съ тия дѣл книги, написани за родината му.

Поздравителни телеграми. По случай годишнината отъ освобождението си, жителитъ на с. Касалъ кюй, Долно-чамурлий, Канлъ-бурджакъ и Восторпа са изпратили благодарствени телеграми до Н. В. Царя, Министъ прѣдседателя, Главнокомандующия и командующия 3 армии.